

Про основні засади виконання графічної реконструкції кахляної печі XVIII ст.

Національний заповідник «Хортиця» володіє багатою колекцією пічних кахлів XVII–XVIII ст., багатою не тільки кількісно (понад 500 одиниць збереження), а й за типологічно. Збірка складається із «стінних» — для тіла печі, «поясових» — для переходу від нижнього ярусу печі до верхнього, «карнизних» кахлів — призначених для завершального ряду печі. Усі ці види представлені фронтальними (з однією орнаментованою пластиною) та кутовими (з двома орнаментованими пластинами) варіантами.

Багата колекція і розмаїттям декору: є сюжетні кахлі (чорт з грифоном, два сюжети з кіннотниками), «килимові» кахлі з рослинно-геометричними орнаментами, розрахованими на продовження композицій по горизонталі та вертикалі при поєднанні з сусідніми кахлями (таких переважна більшість і значна варіативність), так звані «статичні» кахлі рослинно-геометричного орнаменту з закінченою композицією в межах однієї пластини (зображення солярного знаку, мотив вазона з птахами).

Кожна кахля, безумовно, мистецький виріб. Але повноцінно оцінити красу одиноких зразків можна поєднавши їх архітектурою печі, склавши, наприклад, графічну реконструкцію кахляної печі.

Головною умовою для виконання такої реконструкції є виявлення повного пічного набору. В разі відсутності окремих деталей облицювання печі допускається використання ряду аналогій.

Що стосується відтворення архітектурної форми печі, то дослідження показують, що печі XVII–XVIII ст. були двоярусними. Верхній ярус будували зменшуючи ширину і збільшуючи висоту, відносно нижнього ярусу. Зміна ширини ярусів досягалась за допомогою опуклості профілю поясків. Кутовий виступ одного поясу мав дорівнювати $\frac{1}{4}$ (чверті) ширини стінної кахлі. Два таких виступи з боків

фасаду печі давали б різницю в $\frac{1}{2}$ (половину) ширини стінної кахлі. Таким чином верхній ярус був вужчим за нижній в половину ширини кахлі. Це давало змогу викладати кахлі в шаховому порядку, що з естетичного боку виглядало більш гармонійно.

Збільшення висоти верхнього ярусу досягалося або викладенням додаткового ряду кахлів (наприклад, в нижньому — 3 ряди, в верхньому — 4 ряди), або збільшеною висотою самих кахлів верхнього ярусу (ширина кахлів верхнього і нижнього ярусів мала бути однаковою).

Пристаюючи до створення графічних реконструкцій кахляних груб ми врахували те, що не виконуємо головної вимоги — не маємо жодного впевнено визначеного повного пічного набору. Але маємо усі типи кахлів (стінні, поясові, карнизні в фронтальних і кутових варіантах). Тому, спираючись на колекцію кахлів виявлених археологічними дослідженнями на місці Кам'янської Січі, визначили найбільш підходящі до комплектації печі кахлі, враховуючи їх розміри, колір глини, характер орнаменту.

Наприклад, для груби пропонуємо теракотові кахлі пісочного кольору з ефектом побілки зовні. Нижній ярус викладений кахлями килимового орнаменту зразка 26276/А-72 (23,2 x 20,0 см), пояс та карниз утворюють кахлі зразка 1926/КС-305, 1930/КС-309 (10,5 x 16,0 см, перепад кутової кахлі складає $\frac{1}{2}$ ширини стінних кахлів), верхній ярус збудований сюжетними кахлями зразка 1937/КС-316, 1932/КС-311 (23,0 x 20,0 см) «Грифон та Чорт». В плані піч розташована ліворуч від дверей, має три орнаментовані сторони (фронтальна — 121 см, і дві бічні — по 77 см), загальна площа — близько 1 м², висота — близько 2 м.

Варисту піч пропонуємо облицювати теракотовими кахлями червоного кольору. Піч має ускладнене декорування: кахлями зразка 26273/А-69 (26,0 x 21,5 см) прикрашено комин;

кахлями зразка НДФ-13317 (24,0 x 21,5 см) викладено нижній ярус груби; пояс по тілу печі складений з кахлів зразка 26277/А-73 (13,0 x 21,5 см, перепад кутової кахлі складає $\frac{1}{4}$ стінної кахлі); верхній ярус груби прикрашений кахлями зразка 1935/КС-314 (26,0 x 21,5 см) «Кіннотник з прапором»; завершення печі викладено карнизними кахлями зразка 1922/

КС-301 (16,5 x 21,5 см). В плані піч розташована праворуч від дверей, примикає до суміжної з синьми стіни. В плані Г-подібна, загальна площа — близько 1,40 м², висота — 2,50 м.

Дані графічні реконструкції можна вважати фантазією, проте втілюючи цю фантазію, потрібно враховувати основні вимоги до будови кахляної печі.

Thank you for evaluating AnyBizSoft PDF Splitter.

A watermark is added at the end of each output PDF file.

To remove the watermark, you need to purchase the software from

<http://www.anypdftools.com/buy/buy-pdf-splitter.html>